

При розгляді подальших тем вбачається за доцільне побудова семінарського заняття наступним чином. Спершу розглядаються теоретичні питання. При цьому максимальна увага зосереджується на виявленні неправильного або недостатнього розуміння студентами певних норм, які ці питання регулюють. У разі виявлення такого проблемного аспекту по ходу моделюється практична ситуація, яка має бути вирішена на основі норми, яка недостатньо добре зрозуміла студентам. Спершу заслуховуються думки доповідача, всієї групи, а потім викладач вказує на правильну відповідь (як правило, правильна відповідь вже зазначається одним або кількома студентами) та обґрунтовує її. Після короткого обговорення вирішеної ситуації продовжується розгляд питань, які містяться в плані семінарського заняття.

Як правило, при такій системі проведення заняття вдається розглянути 3—5 питань, включених до теми. При цьому студенти засвоюють значну частину матеріалу (часто проблемного характеру) на основі змодельованих практичних ситуацій. Оскільки на заняттях вдається розглядати як теоретичних матеріал, так і практичні випадки, то це в значній мірі сприяє формуванню в студентів практичних навичок вирішення конкретних життєвих ситуацій, засвоюючи значний обсяг матеріалу.

Т. В. Черницька, асистент,
кафедра міжнародної економіки

ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

Глобалізація науково-технологічного розвитку змушує промислові компанії та підприємства орієнтувати своє виробництво на застосування новітніх технологій, пристосовуючись до умов і потреб ринку. Все це створює потужні стимули для обміну технологіями та поглиблення співробітництва у сфері НДДКР. Однією з форм прояву глобалізації науково-технічної сфери є співробітництво національних університетів та промислових компаній.

Розвиток наукового співробітництва надає можливість вищим навчальним закладам продавати результати своєї наукової діяльності і тим самим отримувати засоби для заохочення наукових

робітників і свого подальшого розвитку; сприяє укріпленню їх матеріально-технічної бази та підвищенню рівня наукових досліджень; дозволяє апробувати результати наукової діяльності, оперативно усувати недоліки, працювати у тісному контакті з практиками і тому точніше враховувати їх вимоги; допомагає краще орієнтуватися у ринковій кон'юнктурі.

У свою чергу, суб'єкти бізнес-середовища завдяки співробітництву із закладами вищої освіти отримують можливість створювати конкурентоспроможну продукцію на основі новітніх технологій; підключитися до наукових досліджень, які проводяться університетами; співробітничати з ученими, користуватися їх консультаціями, а також дослідницькою базою наукових організацій.

У 90-ті роки XX століття відбулося суттєве підвищення ролі держави у науково-технічному співробітництві. Державні організації все частіше почали виступати в якості організаторів координаційних центрів із реалізації довгострокових науково-технічних програм у наукомістких галузях промисловості. Так, у Великобританії, Німеччині, Данії, Нідерландах, Португалії були створені різноманітні центри зі співробітництва національних університетів і промислових компаній, міждисциплінарні центри, інноваційні центри з передачі нових технологій малому та середньому бізнесові. Такі центри, як правило, діють на регіональній основі. У Великобританії наприкінці XX ст. частка іноземних джерел у проведенні НДДКР в університетах складала близько 5 %, частка промисловості складала 7 %, при цьому близько 60 % коштів надійшло по лінії ЄС, а решта (40 %) — від зарубіжних компаній.

Основними *напрямами проведення наукового співробітництва* закладів вищої освіти та суб'єктів бізнес-середовища є:

- проведення університетами на замовлення компаній досліджень, орієнтованих на створення нових зразків техніки та технологій;

- співробітництво університетів з інноваційними фірмами, що виражається у спільній науковій діяльності та передаванні компаніям перспективних ідей і розробок для реалізації;

- маркетингові консультації з нової продукції, нових технологій і виробничих процесів;

- підготовка за участі вищих навчальних закладів висококваліфікованих робітників для конкретних наукомістких виробництв, організація курсів підвищення кваліфікації, семінарів і тренінгів для співробітників високотехнологічних фірм, менеджерів, спеціалістів з маркетингу у сфері наукомісткої продукції і високих технологій.

Яскравим прикладом тісних зв'язків між університетською наукою та наукомістким сектором промисловості може слугувати всесвітньо відомий Кембріджський науковий парк у Великобританії. На території парку розміщено більше 60 компаній, частина з яких є підприємствами малого наукомісткого бізнесу, які створені співробітниками чи вихідцями з Кембріджського університету. Інша частина представляє філії великих промислових компаній, у тому числі зарубіжних. Їх зацікавленість продиктована прагненням «тримати руку на пульсі» наукового та технологічного розвитку, скорочуючи тим самим шлях нових ідей від лабораторій до виробництва. Досвід Кембріджського наукового парку швидко перейняли й інші університетські центри та регіони Великобританії. Перші вісім наукових парків створили Асоціацію наукових парків Великобританії. Сьогодні до цієї асоціації входить більше 50 наукових парків, більшість з яких мають вузьку спеціалізацію. Найбільш розповсюдженими сферами спеціалізації, за даними Асоціації, є проведення наукових досліджень і розробка нових видів продукції, а також надання консультативних послуг. На кінець 90-х років у наукових парках Великобританії розміщувалося більше 1400 компаній.

Отже, з вищесказаного можна зробити висновок, що впровадження механізму наукового співробітництва вищих навчальних закладів України та бізнес-суб'єктів і вибір адекватних до сучасних реалій пріоритетних напрямів інноваційного розвитку становлять важливу передумову для підвищення ефективності виробництва та процесів відтворення, збільшення наукомісткої продукції шляхом технологічної спеціалізації, розвитку вищої освіти, а отже, і прискорення темпів економічного зростання в цілому.

Я. В. Чернятевич, аспірантка,
кафедра історії економічних учень та економічної історії

ВІДОБРАЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ

Сучасна економічна освіта займає вагоме місце в освітянській політиці будь-якої нації. Важливе значення вона має в економічно-розвинених країнах, що чітко визначились у своїх пріоритетах